

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

Статус дисципліни: обов'язкова

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 08 «Право»

Спеціальність: 081 «Право»

Освітня програма: «Право»

Форми здобуття вищої освіти: денна/заочна

Мова навчання: українська

(на умовах окремого договору, за державним замовленням)

Програму атестації складено на підставі програм навчальних дисциплін «Кримінальне право» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08) (денна та заочна форми навчання)

Рецензенти:

Віталій КУЗНЕЦОВ - провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз НДІ правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор;

Олександр ДЖУЖА - головний науковий співробітник Відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор.

Укладачі:

Ольга КРИШЕВИЧ - професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

Олена МАТЮШЕНКО - завідувач кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат наук з державного управління;

Наталія СИМОНЕНКО - доцент кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук.

Програма призначена для підготовки здобувачів вищої освіти Національної академії внутрішніх справ до складання атестації з дисципліни «Кримінальне право». Розробка містить структуру та зміст програми атестації, методику її проведення та критерії оцінювання, перелік питань, що виносяться на атестацію, список рекомендованої літератури. Розраховано для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08) (денна та заочна форми навчання).

*Обговорено та схвалено на засіданні кафедри кримінального права НАВС
(протокол № __ від __.__.2024 р.)*

*Обговорено та схвалено Вченою Радою Національної академії внутрішніх справ
____.____.20 ____ р., протокол № ____.*

© Кришевич О.В., Матюшенко О.І., Симоненко Н.О.

© Національна академія внутрішніх справ, 2024

ЗМІСТ

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	15
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ.....	16
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	17
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	17
6. ОСОБЛИВОСТІ ВИРШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ	21
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, предмет, завдання та система кримінального права. Наука кримінального права

Поняття кримінального права як самостійної галузі права, галузі законодавства, навчальної дисципліни та науки - галузі правознавства (юриспруденції). Принципи кримінального права України: загальні та галузеві. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право). Джерела кримінального права. Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Поняття і система Загальної частини. Наука кримінального права. Методи науки кримінального права. Система курсу кримінального права.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Структура Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції, їх види. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття, значення та види. Аналогія в кримінальному праві. Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі. Видача осіб, які вчинили кримінальні правопорушення.

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Питання про юридичні підстави кримінальної відповідальності в науці та законодавстві.

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види

Соціальна природа кримінального правопорушення. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь. Визначення поняття кримінального правопорушення: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх суть. Поняття кримінальних правопорушень за чинним КК України. Ознаки кримінальних правопорушень. Питання вдосконалення поняття кримінальних правопорушень в кримінальному праві. Поняття малозначності діяння (ч. 2 ст. 11 КК України). Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Концепція кримінального правопорушення. Теоретичне співвідношення кримінальних правопорушень і кримінальних проступків. Класифікація кримінальних правопорушень: поняття та критерії. Класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості (ст. 12 КК України).

Тема 5. Склад кримінальних правопорушень

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Співвідношення поняття кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого ділення ознак складу кримінального правопорушення. Види складів кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення та її значення.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення та його кваліфікації. Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Структура суспільних відносин. Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого. Поняття дії та бездіяльності. Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння. Суспільне небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними, формальними та усіченими складами: значення такого поділення. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Теорії причинного зв'язку. Спосіб, знаряддя, засоби, обстановка, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Суб'єкт кримінального правопорушення та особа, яка вчинила кримінальне правопорушення. Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Загальний, зменшений і збільшений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення, формула неосудності та її види. Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин. Проблеми визнання юридичної особи суб'єктом кримінального правопорушення у кримінальному праві.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення у вину. Форми вини в кримінальному праві. Умисел та його види. Необережність та її види. Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від кримінальної протиправної недбалості. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Мотив, мета та емоційний стан як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Поняття та види помилок в кримінальному праві.

Тема 10. Стадії вчинення кримінальне правопорушення

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством. Готування до кримінального правопорушення: поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України. Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення. Відповідальність за замах на кримінальне правопорушення за КК України. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки. Відмінність діяльного каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види співучасників та їх визначення в КК України. Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення. Форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією. Підстави та межі відповідальності співучасників. Специфічні форми прояву співучасті.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення. Одиначне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одиначних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиначні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні (складові) кримінальні правопорушення). Види множинності кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень. Рецидив кримінальних правопорушень. Їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, які передбачені іншими законодавчими актами (зокрема, Законом України «Про Національну поліцію») та розроблені в теорії кримінального права. Необхідна оборона та її умови правомірності. Уявна оборона та диференціація відповідальності при уявній обороні. Підстави і ознаки затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави і ознаки крайньої необхідності, її відмінність від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави, порядок та умови такого звільнення. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття корупційних кримінальних правопорушень та їх види (примітка до ст. 45 КК України). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення.

Тема 15. Покарання та його види

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом. Відмінність від інших заходів державно-правового та громадського впливу. Кара як ознака покарання. Мета покарання. Система та види покарань. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання. Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України. Штраф. Позбавлення військових, спеціальних звань, рангу або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службове обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі. Довічне позбавлення волі. Пробаційний нагляд.

Тема 16. Призначення покарання

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України. Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, згідно ст. 69-1 КК України. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень і за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від

відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 2 ст. 74 КК України). Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільне небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України). Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від відбування покарання за хворобою. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або Акта про помилування.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості та умови його застосування. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості. Відмежування зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру. Відмінність від обмежувальних заходів. Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальні правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб. Поняття та сутність спеціальної конфіскації. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Поняття та зміст заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Призначення покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від кримінального покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

Тема 21. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Поняття порівняльного кримінального права. Наукова дискусія щодо типів правових сімей. Особливості романо-германської, англо-американської, мусульманської та далекосхідної правових сімей. Реформи кримінального законодавства, які здійснюються в останні десятиліття у деяких зарубіжних державах. Основні інститути Загальної та Особливої частин кримінального права зарубіжних країн. Значення класичної школи кримінального права, її вплив на кримінальне законодавство та на правозастосування. Виникнення антропологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Виникнення соціологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Міжнародна спілка криміналістів та її з'їзди. Формування змішаних (інтегрованих) напрямків в науці кримінального права.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права. Система Особливої частини кримінального законодавства України. Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення - правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень і формулювання звинувачення.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття вбивства та його види. Доведення до самогубства. Погроза вбивством. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Здоров'я людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Побої і мордування.

Катування. Домашнє насильство. Зараження венеричною хворобою. Незаконне проведення абортів або стерилізації.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Торгівля людьми. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Примушування до шлюбу.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Зґвалтування. Сексуальне насильство, відмінність цього кримінального правопорушення від зґвалтування. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян. Порушення недоторканості житла громадян. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Кримінальні правопорушення проти релігії. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Об'єкт і предмет кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Крадіжка, поняття й ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Грабіж. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Протидія законній господарській діяльності. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Порушення порядку здійснення заготівлі металобрухту та операцій з металобрухтом. Доведення до банкрутства. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Контрабанда культурних цінностей та зброї. Контрабанда лісоматеріалів та цінних порід дерев. Контрабанда товарів. Контрабанда підакцизних товарів. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Кримінальні правопорушення у сфері приватизації. Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів Національної поліції.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинного світу. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Незаконне заняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади. Терористичний акт. Фінансування тероризму. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Організація, сприяння у проведенні або участі у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосуванням злочинного впливу. Встановлення або поширення злочинного впливу.

Бандитизм. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поводження із загально-небезпечними речовинами, матеріалами та предметами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом

шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення чинних на транспорті правил. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо- конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Хуліганство. Кримінальні правопорушення проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері

обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Предмет цих

кримінальних правопорушень. Зміст відповідних заохочувальних норм. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Відмінність цього кримінального правопорушення від діяння, передбаченого ст. 309 КК України. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Незаконне перетинання державного кордону України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експертному контролю. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, та кримінальних правопорушень проти журналістів. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного

органу. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів та бланків. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство. Кримінальні правопорушення проти журналістів.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкти кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи, що дається у примітці до ст. 364 КК України. Істотна шкода та тяжкі наслідки в окремих складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Службове підроблення. Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до

кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ. Примушування давати показання. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного присікання та розкриття кримінальних правопорушень. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Приховування злочину. Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Представництво в суді без повноважень.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку. Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Дезертирство. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Мародерство. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Геноцид. Екоцид. Найманство. Піратство. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни.

Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Загальна характеристика Особливої частини кримінального права зарубіжних країн. Особливості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері господарської діяльності, проти громадської безпеки в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Кримінальне законодавство Франції, ФРН, Іспанії, Польщі, Великобританії, США, Австралії.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Атестація осіб, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» здобувач вищої освіти повинен знати:

- основи методології пізнання кримінально-правових явищ;
- поняття, предмет, завдання і систему кримінального права, його принципи та джерела, а також засади науки кримінального права;
- положення щодо закону про кримінальну відповідальність, щодо кримінальної відповідальності та її підстав;
- положення щодо кримінального правопорушення та його видів;
- положення щодо склад кримінального правопорушення, його об'єктивних і суб'єктивних ознак;
- положення щодо стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті у кримінальному правопорушенні та множинності кримінальних правопорушень;
- положення щодо обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння;
- положення щодо звільнення від кримінальної відповідальності;
- положення щодо покарання та його видів, призначення покарання, а також звільнення від покарання та його відбування;
- положення щодо судимості;
- положення щодо інших заходів кримінально-правового характеру;
- положення щодо особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх;
- положення щодо основних положень кримінального законодавства зарубіжних країн;
- положення щодо окремих груп кримінальних правопорушень та їх окремих видів, що передбачені Особливою частиною Кримінального кодексу України, особливості їх об'єктивних і суб'єктивних ознак, кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих обставин, покарання, а також щодо змісту заохочувальних і роз'яснювальних норм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» здобувач вищої освіти повинен вміти:

- вільно володіти основними категоріями і поняттями кримінального права, правильно тлумачити норми чинного Кримінального кодексу України та застосувати їх у процесі кваліфікації кримінальних правопорушень;
- орієнтуватися у джерелах кримінального права, зокрема в актах судових органів (Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України, Верховного суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ);

- розуміти сутність кримінального правопорушення й покарання, а також пов'язаних з ними інститутів;
- орієнтуватися в специфіці різних груп кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу України, відмежовувати одні кримінальні правопорушення від інших на підставі різних критеріїв;
- відрізняти кримінальні правопорушення від інших правопорушень (зокрема, дисциплінарних, адміністративних, цивільно-правових);
- аналізувати норми кримінального права, застосовуючи відповідні методи пізнання кримінально-правових явищ;
- вірно застосовувати норми кримінального права в різних життєвих ситуаціях, зокрема ті з них, на яких вибудовуються поліцейські заходи примусу, передбачені Законом України «Про Національну поліцію».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти бакалавра повинен володіти такими практичними навичками, як:

- використання понятійно-категоріального апарату кримінально-правової науки та закону про кримінальну відповідальність для вирішення прикладних питань;
- здійснення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень у процесі виконання службових обов'язків працівниками Національної поліції.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

До атестації за напрямом підготовки допускаються здобувачі вищої освіти, які завершили повний курс підготовки за відповідною освітньо-професійною програмою, виконали всі вимоги навчального плану та пройшли всі попередні екзаменаційні випробування.

Складання атестації проводиться на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії за участю не менш як половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестація проводиться за білетами, складеними у відповідності до освітніх програм за методикою, визначеною Національною академією внутрішніх справ і включає в себе два теоретичних питання з дисципліни «Кримінальне право» (перше - на знання Загальної частини кримінального права, а друге - Особливої частини) та вирішення практичної задачі.

Атестація проводиться в навчальній аудиторії. Здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере атестаційний білет, спеціальний аркуш та готується до відповіді. Час для підготовки до відповіді - до 20 хвилин.

На спеціальному аркуші необхідно написати прізвище, номер білету, відповідь на питання та після завершення письмової відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти усно дає відповідь на питання, які містяться в білеті та відповідь на вирішення практичного завдання. Після завершення відповіді спеціальний аркуш з записами передається секретарю екзаменаційної комісії.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти за теоретичну частину виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненість та переконливість;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння та висновки;

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ ЗАДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ З ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1. Поняття, предмет, метод кримінального права України. Конституція України як концептуальне джерело кримінального права.
2. Принципи кримінального права.
3. Функції кримінального права.
4. Підстави кримінальної відповідальності.
5. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, структура.
6. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Указ Президента України від 10 червня 1997 р. № 503/97 «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності».
7. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Указ Президента України від 10 червня 1997 р. № 503/97 «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності».
8. Кримінально-правова норма: поняття, структура. Види диспозицій та санкцій кримінально-правових норм.
9. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та види.
10. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та зміст.
11. Поняття кримінального правопорушення та класифікація кримінальних правопорушень.
12. Кваліфікація кримінального правопорушення. Формула кваліфікації.
13. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи та ознаки.
14. Функції складу кримінального правопорушення.
15. Види складів кримінальних правопорушень.
16. Прості та складні одиничні кримінальні правопорушення та їх зміст.
17. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.
18. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
19. Суспільно небезпечне діяння як ознака об'єктивної сторони.

20. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони.
21. Причинний зв'язок як ознака об'єктивної сторони.
22. Факультативні ознаки об'єктивної сторони.
23. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки.
24. Осудність як ознака суб'єкта кримінального правопорушення.
25. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення та його види.
26. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
27. Вина як основна ознака суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення і її значення для кримінальної відповідальності.
28. Поняття та види умислу. Різновиди умислу, що вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою.
29. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
30. Попередня кримінальна протиправна діяльність: поняття та види.
31. Поняття співучасті та її ознаки.
32. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
33. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.
34. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Відмінність множинності кримінальних правопорушень від одиничних кримінальних правопорушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».
35. Необхідна оборона: поняття та умови правомірності.
36. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
37. Поняття виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.
38. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності».
39. Конституційні положення щодо амністії. Закон України «Про застосування амністії в Україні» від 1 жовтня 1996 року.
40. Конституційні положення щодо помилування. Положення про порядок здійснення помилування (затверджене Указом Президента України від 21 квітня 2015 р. № 223/2015).
41. Пробаційний нагляд (59-1 КК).
42. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2 «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру».

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

1. Державна зрада (ст. 111 КК). Відмінність від шпигунства.
2. Умисне вбивство (ч. 1 ст. 115 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
3. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
4. Умисні вбивства за пом'якшуючих обставин (ст. ст. 116, 117, 118 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
5. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК). Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
6. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК). Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 р.
7. Каткування (ст. 127 КК). Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ратифікована Україною 26 січня 1987 р.).
8. Торгівля людьми (ст. 149 КК).
9. Зґвалтування (ст. 152 КК). Відмінність від сексуального насильства.
10. Крадіжка (ст. 185 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
11. Грабіж (ст. 186 КК). Відмінність від крадіжки та розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
12. Розбій (ст. 187 КК). Відмінність від грабежу та бандитизму. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
13. Вимагання (ст. 189 КК). Відмінність від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
14. Шахрайство (ст. 190 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
15. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
16. Незаконне полювання (ст. 248 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші порушення проти довкілля».

17. Бандитизм (ст. 257 КК). Відмінність від створення, керівництва злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь в ній. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».

18. Терористичний акт (ст. 258 КК). Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р.

19. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

20. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 7 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва».

21. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

22. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

23. Хуліганство (ст. 296 КК). Відмінність від групового порушення громадського порядку та від масових заворушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10 «Про судову практику в справах про хуліганство».

24. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».

25. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

26. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК). Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р.

27. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК).

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів».

28. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів».

29. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів».

30. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК). Відмінність від вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

31. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК).

32. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 «Про судову практику в справах про перевищення влади або службових повноважень».

33. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК).

34. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК).

35. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК). Конституційні положення щодо захисту свободи та особистої недоторканності людини.

36. Примушування давати показання (ст. 373 КК). Конституційні положення щодо забезпечення доведеності вини у вчиненні кримінального правопорушення.

37. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти (ст. 393 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 березня 1993 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушенням режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі».

38. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості (ст. 406 КК).

39. Дезертирство (ст. 408 КК). Відмінність від самовільного залишення військової частини або місця служби.

40. Найманство (ст. 447 КК). Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців (ратифікована Україною 14 липня 1993 р.).

41. Колабораційна діяльність (111-1 КК України).

42. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (201-2 КК України).

43. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії

ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Виходячи зі змісту запропонованих фабул задач щодо кримінально-правової оцінки певних діянь відповідних осіб, прізвища яких позначені великими літерами з крапкою (наприклад, А., Б., С.), необхідно здійснити правильну кваліфікацію вчиненого (вчинених) діяння (діянь), навівши при цьому формулу кваліфікації кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень) та здійснивши юридичне формулювання обвинувачення, тобто юридично «розшифрував» та конкретизував формулу кваліфікації.

Після цього необхідно здійснити стисло кримінально-правову характеристику кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень), який (які) ставиться (ставляться) у вину.

Слід звернути увагу на кількість кримінальних правопорушень, які, виходячи з умов задачі, міг вчинити винний, частину (чи пункт частини) статті, що фігуруватиме у формулі кваліфікації кримінальних правопорушень, кількість кваліфікуючих чи особливо кваліфікуючих обставин, які можуть мати місце при вчиненні кримінальних правопорушень. Розкриттю підлягають також об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона складів кримінальних правопорушень, які ставляться у вину.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

1. Д., з метою покарання свого пасинка за вчинені ним крадіжки, із застосуванням насильницьких дій до останнього, за допомогою мотузки підвісив його ввечері за руки до балки стелі гаражу, після чого до ніг прив'язав сумку наповнену пшеницею та залишив його в темряві в такому положенні до ранку, тим самим заподіявши йому сильного фізичного болю, а також фізичного та морального страждання. В результаті чого потерпілому були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження за критерієм тривалості розладу здоров'я.

Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

2. Б. з допустимою швидкістю керував своїм автомобілем. Несподівано з кущів, безпосередньо перед автомобілем, виник Ч., який знаходився в нетверезому стані та потрапив під колеса. Б. вийшов з автомобіля, щоб надати потерпілому допомогу, але той не подавав ознак життя, пульсу та дихання не було. Для того, щоб уникнути небажаної для нього процедури кримінального провадження, Б. сів у машину та поїхав з місця пригоди. Потерпілий помер в лікарні, куди його доставив інший водій. Слідством було встановлено, що Б. не мав технічної можливості запобігти наїзду.

Кваліфікуйте дії Б. Відповідь поясніть.

3. К. їхав на своїй автомашині із Черкас до Києва. На шляху він побачив збиту кимось людину. Зупинивши машину, К. з'ясував, що потерпілий знаходиться в небезпечному для життя стані, бо має значні тілесні ушкодження. Побоюючись, що його можуть визнати винним в наїзді на людину, К. покинув потерпілого на шляху та нікого про це не сповістив. Потерпілий згодом помер на місці пригоди.

Кваліфікуйте дії К. Відповідь поясніть.

4. Медсестри Ч. і Х. під час взяття крові у донорів, вилучали її у більшій кількості, ніж необхідно. Надлишок вони потім оформляли як таку, що надавалася вигаданими особами, а гроші забирали собі.

Кваліфікуйте дії Ч. і Х. Відповідь поясніть. Складіть план розслідування

5. Громадянин В. зловживав наркотичними засобами. Однак від лікування ухилявся. Тоді його батько К. домовився з лікарем наркологічного диспансеру Ш. і В. примусово помістили до лікувального закладу, де розпочали лікування. В. звернувся із скаргою до поліції на дії батька та лікаря, наголошуючи на тому, що його помістили в наркологічний диспансер всупереч його небажанню лікуватись від наркоманії.

Кваліфікуйте дії К. і Ш. Відповідь поясніть.

6. К., не маючи власних дітей, прагнула їх мати. Біля приміщення сімейної поліклініки вона побачила дитячий візочок з немовлям і з метою забрати дитину відкотила візочок за ріг будинку, де дістала дитину і поїхала з нею до свого помешкання. Вдома К. піклувалася про дитину, годувала і доглядала немовля. Всім знайомим вона розповідала, що усиновила дитину.

Кваліфікуйте дії К. Відповідь поясніть.

7. Під приводом направлення на лікування до іноземної держави М. передав 17-річного К., опікуном якого він був, подружжю Ш. При спробі вивезти хлопця за кордон подружжя було затримане прикордонниками. Згодом з'ясувалося, що К. мали вивезти з метою використання його нирки для трансплантації.

Кваліфікуйте дії М. та Ш. Відповідь поясніть.

8. С. познайомився на вулиці з 7-річним хлопчиком Б., якому запропонував покататися на автобусі. Він привіз хлопчика до свого помешкання в іншу область. Там С. примушував хлопчика просити милостиню на вулицях та в поїздах. Гроші, які збирав хлопчик, С. забирав собі.

Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

9. Гр-н Республіки Туніс Р., перебуваючи у фактичних шлюбних стосунках із громадянкою України С., винайняв їй житло та оплачував витрати на одяг і харчування. Одночасно він примусив С. до відмови продовжувати навчання в інституті, заборонив їй працевлаштування у формі часткової зайнятості, мотивуючи це здатністю самостійно її забезпечувати.

Кваліфікуйте дії Р. Відповідь поясніть.

10. Г., не бажаючи турбуватися про стару матір, яка проживала разом з ним, попросив головного лікаря психоневрологічного диспансеру М. госпіталізувати її, обіцяючи винагороду. Одержавши гроші, М. прохання виконав. Проведене за проханням родичів обстеження показало, що мати Г. психічними розладами не страждає.

Кваліфікуйте дії Г. і М. Відповідь поясніть.

11. Г. та П. було затримано за те, що вони переправили до іноземної держави чотирьох 20-річних дівчат для сексуальної експлуатації та використання їх в порнобізнесі. Дівчата заявили, що вони дали згоду на це і ніяких претензій до осіб, які переправили їх за кордон, не мають.

Кваліфікуйте дії Г. і П. Відповідь поясніть.

12. С. протягом певного часу схиляв Є. до вступу з ним у статевий зв'язок, але остання не погоджувалась. Тоді С. з метою досягнення своєї мети освідчився їй та запропонував укласти шлюб, а після весілля емігрувати до однієї з країн дальнього зарубіжжя для постійного проживання. Подумавши декілька днів, Є. погодилась, після чого добровільно вступила з С. у статеві відносини. Після цього С. зник, виключивши телефон. Є. звернулась до поліції із заявою про її звалтування, в якій зазначила, що вчинила дії сексуального характеру з С. не добровільно, а під впливом обману.

Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

13. О. вдень заліз через вікно житлового будинку до чужої квартири та викрав звідти телевізор марки «Samsung», який згодом реалізував. У цей же день близько 22 год. 00 хв. О. пробрався через запасний вхід до аптеки, де мав намір викрасти гроші з каси та лікарські препарати. Його помітив продавець аптеки та викликав поліцію кнопкою безпеки. При спробі вчинити крадіжку О. було затримано.

Кваліфікуйте дії О. Відповідь поясніть.

14. Громадян Б., зайшовши до ліфта разом із громадянкою П., натиснув кнопку останнього поверху і зупинив ліфтову кабінку. Погрожуючи вбивством, відібрав у громадянки П. гроші та коштовності. Спробував звалтувати, але П. чинила опір, тоді Б. наніс їй тяжкі тілесні ушкодження П., забрав речі й утік.

Кваліфікуйте дії Б. Відповідь поясніть.

15. Н. і П. задалегідь прибули на територію приватного підприємства «Авто», де був припаркований автомобіль Г. Після того, як Г. підійшов до свого авто, Н. і П. нанесли йому декілька ударів у голову, внаслідок яких останній втратив свідомість. Потім Н. і П. відкрили багажник його автомобіля, забрали сумку, в якій були 5 тис. доларів США, та помістили туди самого Г.

Кваліфікуйте дії Н. і П. Відповідь поясніть.

16. Перебуваючи у приміщенні офісу однієї з туристичних фірм, Ч. і Ю. домовилися між собою про спільне заволодіння грошових коштів у туристів В. і Ц. Коли останні прибули до офісу та віддали необхідну суму (80 тис. гривень), Ч. і Ю., шляхом використання комп'ютерної техніки, перекрутили певні дані та під виглядом надання

туристичних послуг щодо організації туристичної подорожі видали клієнтам невідповідні документи.

Кваліфікуйте дії Ч. і Ю. Відповідь поясніть.

17. Черговий по залізничному вокзалу «Південний» отримав телефонне повідомлення про мінування вокзалу. Під час проведення оперативних заходів були затримані два підлітки А. і С., яким виповнилося 17 і 15 років відповідно. Виявилося, що це лише жарт.

Кваліфікуйте дії А. і С. Відповідь поясніть.

18. . Раніше судимий І. організував групу з 4 осіб для викрадення автомобілів. Для прикриття своєї злочинної діяльності він підкупив поліцейського Н. Частину отриманих грошей він віддавав злочинному авторитету П., який вирішував спірні питання з іншими злочинними групами. Протягом року злочинці уникали затримання і продовжували викрадати машини. Під час спецоперації проведеної поліцейськими був затриманий один зі злочинців – К. Він повідомив необхідну інформацію про групу. Під час розслідування адвокат К. вимагав від слідчого звільнити свого клієнта за те, що він все розповів.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

19. Найманий вбивця С. купляв таблетки радіоактивного ізотопу стронцію і неодноразово застосовував їх під час убивств. Так, він підклав таку таблетку в кабінет директора комерційної фірми, який через два тижня помер. Але після цього загинуло ще дві особи, які працювали в цьому приміщенні. Під час затримання С. погрожував викинути таблетки у річку, але це йому не вдалося внаслідок швидких дій поліцейських.

Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

20. В., керуючи автомобілем, перевищив встановлену швидкість та виїхав на тротуар, де вчинив наїзд на пішохода С., заподіявши йому тяжке тілесне ушкодження. Маючи намір зникнути з місця події, щоб уникнути відповідальності, В. порушив правила дорожнього руху та зіткнувся на перехресті доріг з легковим автомобілем. При зіткненні пасажиру легкового автомобіля Б. було заподіяно середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

21. Н. займався ремонтом автомобілів за місцем свого проживання у приватному будинку. Одного разу до нього звернувся Б. з проханням відремонтувати ходову частину. Оскільки подібний ремонт не потребував переміщення транспортного засобу, Б. ключі від автомобіля залишив у себе. Наступного дня Н. вирішив поїхати до нічного клубу. Тоді він узяв автомобіль Б., з'єднав дроти запалення та поїхав до клубу. Повертаючись додому, він вчинив наїзд на пішохода, заподіявши йому середньої тяжкості тілесне ушкодження. З міста пригоди Н. втік, залишивши автомобіль на дорозі, а сам прийшов додому і ліг спати. Поліцейським, які наступного дня приїхали до нього, він заявив, що автомобіль Б. у нього викрали вночі.

Кваліфікуйте дії Н. Відповідь поясніть.

22. Навесні минулого року, приблизно о першій годині, перебуваючи в кафе-барі «Ліон», С. отримав зауваження офіціантки кафе Я. з приводу паління у приміщенні. Розмова відбулася на підвищених тонах і дружина С. – О. втрутилася у сварку, яка переросла у недовготривалу бійку. Коли за допомогою сторонніх осіб конфлікт був припинений, Т., невірно оцінивши обстановку, зробив зауваження С. і запропонував останньому вийти з кафе на вулицю. Під час бійки, біля кафе С. завдав Т. декілька ударів, заподіявши потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

23. Минулого року поблизу приміщення Центральної виборчої комісії близько 60 представників громадської організації «НК» на чолі з кандидатом у Президенти К. упродовж 40 хв. перекрили доступ до ЦВК та вчиняли інші дії, що грубо порушують громадський порядок. Внаслідок цього були побиті та отримали середньої тяжкості тілесні ушкодження військовослужбовці Управління державної охорони України, які охороняли будівлю ЦВК.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

24. У селищі Жовтоолександрівка П'ятихатського р-ну під час новорічних свят з меморіалу, присвяченому 350-річчю битви українського війська Богдана Хмельницького з поляками під Жовтими Водами, зникли три чавунні пушки, кожна з яких важить біля двохсот кілограм і коштує приблизно 65 тис грн. Поліцейські затримали двох місцевих мешканців А. і В., які зізналися, що намагалися здати пушки до металолому. Пушки, за даними експертизи, були частково пошкоджені.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

25. В Одеській області, поліцейськими було виявлено двох громадян І. та Л., які систематично займалися перевезенням неповнолітніх дівчаток з міста Бендери до міста Одеси, де на підпільних кіно- фотостудіях, за участю громадян Ш. та С., приймали участь у відео-фотозйомках оголених дівчаток для порножурналів та фільмів. Всього було встановлено, що до Одеси приїздило понад 30 дівчаток для участі у цих зйомках.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

26. Поліцейські затримали жителя м. Сміла гр. М. за підозрою у створенні за місцем свого проживання будинку розпусти. Провину гр. М. згодом було доведено – він справді утримував у своєму будинку бордель, де охочі могли отримати інтимні послуги трьох неповнолітніх дівчат. При обшуку помешкання М. поліцейські виявили щоденник господаря, куди він ретельно записував усі «сеанси кохання».

Кваліфікуйте дії М. Відповідь поясніть.

27. Б. на торгівельному ринку у м. Миколаєві придбав 85 г макової соломи з метою передати її своєму братові, який відбував покарання у ВТУ. Під час перевірки на контрольно-пропускному пункті ВТУ макову солому було виявлено у пакеті з продуктами харчування, які призначалися для засудженого.

Кваліфікуйте дії Б. Відповідь поясніть.

28. Мешканець Фастівського району Київської області Г. незаконно виростив мак

на своїй присадибній ділянці. Після збору врожаю вимолотив зерно маку, а макову соломку зберігав та виготовляв з неї ацетильований опій без мети збуту.

Кваліфікуйте дії Г. Відповідь поясніть.

29. М. за допомогою створеної ним програми проник до системи електронно-обчислювальних машин ЗАТ «Світ краси» та ознайомився з інформацією, яка була створена й захищена відповідно до закону та відносилась до категорії комерційної таємниці, з метою її подальшого використання. Отриману інформацію М., без згоди її власника, збув за гроші.

Кваліфікуйте дії М. Відповідь поясніть.

30. Заступник начальника відділу карного розшуку одного з УП ГУНП м. Києва С. на початку цього року звернувся по телефону до директора приватного підприємства, мотивуючи останнього надати йому грошову винагороду в розмірі 15 тис. гривень за вчинення в інтересах підприємця відповідних дій з використанням наданої цьому поліцейському влади. Директор приватного підприємства, усвідомлюючи протиправність дій С., узяв певний час на обмірковування зазначеного звернення.

Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

31. Громадянин України Л., працюючи у морському порту м. Одеси, умисно замінував морське судно «Олімп», яке перевозило хімічні речовини з України до однієї з африканських країн. Вибуху не сталося лише завдяки випадковому виявленню вибухівки членами екіпажу. Під час розслідування було встановлено, що Л. був завербований розвідкою тієї держави, якій призначався вантаж хімічних речовин і діяв з метою ослабити економічний потенціал України.

Кваліфікуйте дії Л. Відповідь поясніть.

32. Іноземний громадянин Д. прибув в Україну з метою збору відомостей, які належать до державної таємниці у сфері оборони. У процесі збору таких відомостей він познайомився з громадянкою України М. і закохався в неї. М. переконала Д. усю зібрану інформацію передати співробітникам СБУ.

Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

33. Перебуваючи у приміщенні нічного клубу В. вживав алкогольні напої, поводив себе зухвало, чіплявся до оточуючих з різного роду пропозиціями, в тому числі запрошував дівчат на танець. Однак, зважаючи на його хитку ходу та зухвалу поведінку, на його пропозицію ніхто не погоджувався. За чергову відмову В. вдарив відкритою долонею дівчину в обличчя. Д., який знаходився поряд з дівчиною, зробив зауваження В. на що той запропонував Д. вийти за територію танцювального майданчика, щоб «перебалакати». Відійшовши метрів на десять від виходу, В. вийняв складений ніж і з словами «тобі кінець» наніс удар в грудну клітину Д. Від удару Д. отримав тяжке тілесне ушкодження, з яким був направлений до лікарні. Після операційного втручання Д. перебував на лікарняному 21 день, а на 22-й день перебування в лікарні він помер від тяжких тілесних ушкоджень.

Кваліфікуйте дії . Відповідь поясніть.

34. У холі готелю Б. випадково зустрів свою колишню коханку Г. та, бажаючи поновити стосунки, став вмовляти її повернутись. Однак Г. відповіла, що зустрічається зараз з іншим і не бажає поновлювати стосунки з Б. Глибоко вражений такою відповіддю Б. раптово схопив вазу, що стояла поруч, та зі словами: «Не будеш ти його ніколи!», щосили вдарив нею Г. по голові, від чого остання померла на місці.

Кваліфікуйте дії Б. Відповідь поясніть.

35. Р. і К., домовились вбити П. Придбавши отруту, призначену для труїння гризунів, К. підсипав її до кави, а Р. запропонував П. випити цей напій. Спробувавши каву з отрутою, П. почав блювати. Ніяких інших шкідливих наслідків не настало. Судово-медичною експертизою встановлено, що порошок був непридатний для отруєння людини.

Кваліфікуйте дії Р. та К. Відповідь поясніть.

36. Приблизно біля 21.00 год до бензостанції біля м. Житомир під'їхав автомобіль. З машини вийшли І. і К. Вони підійшли до каси станції і, погрожуючи обрізом мисливської рушниці касиру, викрали 30 тис. грн. Під час розшуку винних поліцейські затримали І., К. і П. Зі свідчень підозрюваних вдалось встановити, що напад готувався 2 місяця і винні особи планували пограбувати ще декілька бензостанцій.

Кваліфікуйте дії гр. І., К. і П. Відповідь поясніть.

37. Поліцейський Р. запросив до себе на вечерю своїх друзів. Під час гри у преферанс Р. програв усі гроші. Знаходячись в стані сильного алкогольного сп'яніння він поставив на гру табельний пістолет. Його знайомий М. виграв пістолет обманним шляхом. Р. на наступний день не пам'ятав куди він поклав свою зброю. М. продав пістолет своєму знайомому П.

Кваліфікуйте дії гр. Р., М. і П. Відповідь поясніть.

38. Раніше судимий І. організував групу з 4 осіб для викрадення автомобілів. Для прикриття своєї злочинної діяльності він підкупив поліцейського Н. Частину отриманих грошей він віддавав злочинному авторитету П., який вирішував спірні питання з іншими злочинними групами. Протягом року злочинці уникали затримання і продовжували викрадати машини. Під час спецоперації проведеної поліцейськими був затриманий один зі злочинців – К. Він повідомив необхідну інформацію про групу. Під час розслідування адвокат К. вимагав від слідчого звільнити свого клієнта за те, що він все розповів.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

39. М. зберігав в сейфі мисливську рушницю в розібраному стані. Сейф він постійно тримав закритим, а ключі зберігав на роботі. Його син Р. (13 років) зламав замок та вбив К.

Кваліфікуйте дії гр. Р. і М. Відповідь поясніть.

40. Раніше судимий за зберігання вогнепальної зброї Л. був затриманий поліцейськими за співання непристойних пісень. Під час огляду його рюкзака було вилучено кухонний ніж і арбалет. Слідчий висунув версію, що зазначені предмети не є

холодною зброєю.

Кваліфікуйте дії гр. Л. Відповідь поясніть.

41. Минулого року поблизу приміщення Центральної виборчої комісії близько 60 представників громадської організації «НК» на чолі з кандидатом у Президенти К. упродовж 40 хв. перекрили доступ до ЦВК та вчиняли інші дії, що грубо порушують громадський порядок. Внаслідок цього були побиті та отримали середньої тяжкості тілесні ушкодження військовослужбовці Управління державної охорони України, які охороняли будівлю ЦВК.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

42. Навесні минулого року, приблизно о першій годині, перебуваючи в кафе-барі «Ліон», С. отримав зауваження офіціантки кафе Я. з приводу заборони паління у приміщенні. Розмова відбулася на підвищених тонах і дружина С. – О. втрутилася у сварку, яка переросла у недовготривалу бійку. Коли за допомогою сторонніх осіб конфлікт був припинений, Т., невірно оцінивши обстановку, зробив зауваження С. і запропонував останньому вийти з кафе на вулицю. Під час бійки, біля кафе С. завдав Т. декілька ударів, заподіявши потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте дії гр. С. Відповідь поясніть.

43. Біля 3 год, під час святкування Нового року, П. з балкону власної квартири запуслав феєрверки, чим порушив спокій інших громадян, що проживають в цьому будинку. Громадяни викликали працівників поліції, які затримали П.

Кваліфікуйте дії гр. П. Відповідь поясніть.

44. Співробітники поліції затримали М. та С., які на алеї парку за допомогою спеціально виготовленого пристрою курили марихуану. На запитання, як вони отримали наркотичний засіб, М. пояснив, що у кожного з них коштів було лише на придбання незначної кількості наркотичного засобу. Тому вони склали гроші і С придбав на ці спільні кошти марихуану для одноразового споживання. Після придбання вони разом вживали наркотик, викурюючи його по черзі з одного пристрою.

Варіант 1. Затримані повідомили, що марихуана була придбана за кошти С., а М. пообіцяв тому, що наступного разу він купує марихуану.

Кваліфікуйте дії М та С.

45. На пероні залізничного вокзалу співробітники поліції затримали Ч., на речі якого відреагував службовий пес. Серед особистих речей було виявлено пакет з домашніми пиріжками, начинкою яких слугували пластикові пакетики з героїном. Ч. пояснив, що пакет йому привезла знайома, яка пояснила, що пиріжки це гостинець для її брата, і попрохала йому передати у Києві. Пакета Ч. не відкривав. Вміст пакету не перевіряв. Знайома пригостила його пиріжками. Тому він був впевнений, що везе саме гостину.

Варіант. Після обстеження поліцейськими пакету на його внутрішній поверхні були виявлені відбитки пальців Ч., а декілька пиріжків були розламані і з них вилучені пакетики з героїном, які були виявлені на дні пакету.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Ч.

46. Студент факультету інформатики одного з університетів Л. розробив «троянську» комп'ютерну програму, яка, будучи розміщеною на певному сайті, самостійно, без відома користувача, копіювалася на комп'ютер, з якого був отриманий доступ до цього сайту. Л., скориставшись тим, що паралельно працював програмістом у місцевій Інтернет-газеті, незаконно розмістив дану програму на сайті цього видання. Протягом кількох місяців цей сайт відвідало близько 40 тис. користувачів, на комп'ютері кожного з них автоматично була встановлена програма, яку розробив Л. Крім того, відповідно до даної програми кожний комп'ютер, на якому вона встановлювалася, у визначений час починав надсилати запити на офіційний сайт факультету, де навчався Л. Одного разу інформація, представлена на офіційному сайті факультету, була заблокована, оскільки ресурси сервера було вичерпано для опрацювання запитів, що надсилалися програмою Л.

Кваліфікуйте дії Л. Відповідь поясніть.

47. За попередньою змовою С. та Ю. незаконно проникли на веб-сервер компанії «Дніпробуд-Прогрес» та розташували на головній веб-сторінці компанії зображення порнографічного характеру.

Кваліфікуйте дії С. та Ю. Відповідь поясніть.

48. Заступник директора держаного підприємства «Квант» громадянин Є. видав необхідні документи (зокрема, зробив запис у трудовій книжці, підготував відповідну довідку, завірив все підписами та печаткою підприємства) своїй доньці У. про те, що вона протягом двох років працювала юристом в юридичному відділі на цьому підприємстві, хоча насправді донька там не працювала. Пізніше донька влаштувалася на роботу у відому юридичну фірму, надавши туди пакет документів, у т.ч. ті, які вона отримала від держаного підприємства «Квант».

Кваліфікуйте дії Є. та У. Відповідь поясніть.

49. Ц. порушив Правила дорожнього руху та його автомобіль був зупинений екіпажем патрульної поліції, в якому перебували поліцейські Щ. та Я. Коли інспектор патрульної служби Щ. підійшов до Ц., то за зовнішніми ознаками поведінки останнього та запахом у салоні автомобіля виявив, що останній може перебувати у стані сильного алкогольного сп'яніння. На вимогу поліцейського пред'явити для перевірки документи Ц. одразу запропонував Щ. 300 доларів США для того, щоб той його відпустив і не складав протокол. Останній категорично відмовився, попередив Ц. про кримінальну відповідальність за вчинені ним дії та викликав на місце пригоди своє керівництво. Коли заступник керівника патрульної служби міста Р. прибув на місце, де стояв автомобіль Ц., та представився цьому водієві, то останній запропонував цьому поліцейському грошові кошти у розмірі 800 доларів США, щоб «зам'яти» справу. Поліцейський Р. також категорично відмовився та викликав слідчо-оперативну групу.

Кваліфікуйте дії Ц. Відповідь поясніть.

50. Слідчий М., який закінчував досудове розслідування, вніс у матеріали кримінального провадження завідомо неправдиві відомості щодо результатів судової комп'ютерно-технічної експертизи, а також підробив печатки та підписи експертів.

Внаслідок таких дій інтересам держави була завдана шкода у розмірі 480 тис. гривень. Свої дії слідчий пояснив відсутністю в районі справжніх фахівців у сфері високих технологій та надав копію диплома інженера-програміста, який він свого часу отримав по закінченню одного із закладів вищої технічної освіти України.

Кваліфікуйте дії М. Відповідь поясніть.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні джерела

Конституція України від 28 червня 1996 року (офіційний текст) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/en/content/constitution.html>.

Кримінальний кодекс України 2001 року (офіційний текст) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

Кваліфікація злочинів, підслідних органам внутрішніх справ: навч. посіб. / За заг. ред. В. В. Коваленка; за наук. ред. О. М. Джужи та А. В. Савченка. К.: Атіка, 2011. 648с.

Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.

Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 5-те вид, переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 680 с.

Кримінальне право України. (Загальна частина): [підручник] /Бабенко А. М., Вапсва Ю. А., Грищук В. К. та ін. / За заг. ред. О. О. Бандурки. Х.: Вид-во ХНУВС, 2011. 378 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів: [підручник] /В. В. Кузнецов, А. В. Савченко (5-те вид., переробл.) / за заг. ред. проф. Шакуна В. І. - К. : Алерта, 2013. 320 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. - К. : Юрінком Інтер, 2016. - 1064 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. - 10-те вид., переробл. та доповн. К.: Юридична думка, 2018. 1360 с.

Савченко А. В. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах) [текст]: навч. посіб. / А. В. Савченко, Ю. Л. Шуляк. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 312 с.

Судово-практичний коментар Кримінального кодексу України. [текст] /За заг. ред. Савченка А. В. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 1272 с.

Судово-практичний коментар до Кримінального кодексу України: упор. та автор передмови М. І. Хавронюк. К. : Юрисконсульт, 2006. 550 с.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 77305. Україна, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Науковий твір «Мультимедійний підручник «Кваліфікація окремих видів злочинів» / Савченко А. В., Вартилецька І.А., Кісілюк Е.М., Кришевич О.В., Кузнецов В.В., Микитчик О.В.; Процюк О.В.; Мостепанюк Л.О.; Семенюк О.О.; Смаглюк О.В.; авторські майнові права належать НАВС, дата реєстрації 05.03.2018.

Додаткові джерела

Безгинський Б.Г., Кришевич О.В. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення в Україні: монографія. К.: Національна академія внутрішніх справ, 2022. 140с.

Богатирьова О.І. Інститут звільнення від відбування покарання у законодавстві України : Навч. посібн. /О.І. Богатирьова, О.В. Лісіцков; за аг.ред. І.Г. Богатирьова; ДПС України, Інс-т крим.-викон. служби. К., 2014. 212 с.

Болдарь Г.Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти власності: проблеми теорії та практики: наук.-практ.посібн. /Г.Є. Болдарь, Д.В. Каменський. Луганськ, 2011. 183 с.

Брич Л.П. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи за законодавством України. Монографія /Л.П. Брич. Львів, 2010. 83 с.

Вартилецька І.А. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, вчинених із залученням неповнолітніх та щодо неповнолітніх / Савченко А.В., Вартилецька І.А., Семенюк О.О., Луцак О.О. : [монографія]. К. : НАВС, 2016. 267 с.

Вереша Р.В. Суб'єктивні елементи складу злочину: наук.-практ.посібн. /Р.В. Вереша /Академія адвокатури. К.: Правова Єдність, 2015. 87 с.

Відповідальність за передбачені Розділом II Особливої частини Кримінального кодексу України злочини у сфері професійної діяльності медичних працівників та спеціальні види тілесних ушкоджень: монографія /О. Ф. Бантишев, В. О. Глушков, О. В. Копан, С. А. Кузьмін, О. В. Шамара; під заг. ред. В. О. Глушкова; Нац. акад. СБУ. Київ, 2011. 135с.

Вознюк А. А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань : монографія /А. А. Вознюк. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 236 с.

Данилевський А.О. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів: науково-практичний посібник /А. О. Данилевський. Луганськ, 2011. 150 с.

Джужа А. О.Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам проти статевої недоторканості дитини: [монографія] /А.О. Джужа. К., НАВС, 2013. 193 с.

Дудоров О.О. Кримінально-правова характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Науково-практичний посібник / МВС України / О.О. Дудоров. Луганськ, 2011. 351 с.

Ємельянов М. В. Кримінальна відповідальність за шахрайство: монографія /М. В. Ємельянов. Харків: Право, 2014. 173 с.

Кваша О. О.Співучасть у злочині: структура та відповідальність : [монографія] / О. О. Кваша. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 749 с.

Ковалевська Є. С. Кримінально-правова охорона військового майна за статтями 411 та 412 Кримінального кодексу України : монографія / Є. С. Ковалевська. К.: Дакор, 2014. 207 с.

Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів [Текст]: наук. - практич. посібник /А. О. Данилевський, Г. Є. Болдарь; МВС України, Луган. держ. ун-т

внутр. справ. ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2011. 152 с.

Кримінальна відповідальність за згвалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом: Монографія /А. В. Савченко, В.В. Кузнецов, Д.П. Москаль, М.В. Сийплові; за заг.ред. О. М. Джужи. Ужгород, 2012. 270 с.

Кримінальна відповідальність та форми її реалізації: Підручник /О.В. Козаченко, ред., О.М. Музиченко, О.М. Сидоренко та ін.; МОН України, Націон. унт «Одеська юридична академія». Миколаїв. ін-т права. Миколаїв, 2015. 141 с.

Кузнецов В.В. Кримінальна відповідальність за крадіжки: Монографія. К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. 158 с.

Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, вчинених із залученням неповнолітніх та щодо неповнолітніх: [монографія] /А.В.Савченко, І.А.Вартилецька, О.О.Семенюк, О.О.Луцак. К. : НАВС, 2016. 267 с.

Кримінальне право. Загальна частина. Альбом схем [текст]: навчальний посібник /[В.Я.Горбачевський, І.А.Вартилецька., О.В.Микитчик, В.С.Плугатир, Плугатир М.В.]. - К.: Алерта, 2015. 212 с.

Кримінальне право. Особлива частина. Альбом схем [текст]: навчальний посібник /[В.Я.Горбачевський, І.А.Вартилецька., О.В.Микитчик, В.С.Плугатир, Плугатир М.В.]. - К.: Алерта, 2015. 578 с.

Кримінальне право України: курс тестових завдань: [навч. посіб.] /Джуза О. М., Кузнецов В. В., Осадчий В. І., Плугатир В. С. та ін. /За заг. ред. Коваленка В. В., К.: КНТ, 2012. - 368 с.

Кримінальний кодекс України: постатейні матеріали та навчально-практичні завдання /І. П. Баглай, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, К. Т. Кравченко, О. М. Литвинова, А. В. Савченко, Ю. Л. Сенін, О. І. Соболев; За заг. ред. докт. юрид. Наук, проф.І. Г. Богатирьова. - К. : Атіка, 2011. 640 с.

Кузнецов В. В. Злочини проти громадського порядку та моральності : практ. посіб. / Кузнецов В. В. - К.: Вид. Паливода А. В., 2007. 160 с.

Кузнецов В. В. Кримінальне право України: посіб. для підготов. до іспитів / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко; за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Джужи. 4-те вид., доповн. та перероб. К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2009. 304 с.

Кузнецов В. В. Кримінальна відповідальність за притягнення як обвинуваченого завідомо невинуватої особи: [монографія] /В. В. Кузнецов, М. В. Сийплові. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 284 с.

Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: монографія /Кузнецов В. В. К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2012. 908 с.

Кузнецов В. В. Засади запобігання та протидії корупції в Україні: навч. посіб. / [Василинчук В.І., Чернявський С.С., Юрченко О.М. та ін.]. К.: ФОП Кандиба Т. П., 2015. 228 с.

Микитчик О.В. Кримінальна відповідальність за злочини, що посягають на життя та здоров'я судді, народного засідателя чи присяжного / Микитчик О.В., Мандро О.В // Навч. посіб. К.: НАВС, 2016. 208 с.

Нетеса Н. В. Кримінальна відповідальність за порушення правил охорони або використання надр: монографія /Н. В. Нетеса; НАПН України, НДІ вивч. пробл. злочинності ім. В. В. Сташиса. Х.: Право, 2013. 302 с.

Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін.; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.

Осадчий В.І. Корупційні злочини: [монографія] / Осадчий В.І. К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2016. 82с.

Савченко А. В. Корупційні (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. /А. В. Савченко. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.

Симоненко Н.О. Савченко А.В., Горбачевський В.Я. Кримінально-правова характеристика згвалтувань : навч. посібник. К. : Національна академія внутрішніх справ, 2022. 90с.

Савченко А.В. Кримінально-правова характеристика злочинів, пов'язаних із професійною діяльністю журналістів /А.В. Савченко, Л.О. Мостепанюк, О.О. Семенюк, А.А. Павловська // Протидія перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів в Україні [Текст]: метод. рек. / С.С. Чернявський, Л.В. Опришко, А.В. Титко та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 33-54.

Семенюк О. О. Кримінально-правова характеристика порушення законодавства про референдум [монографія] /Семенюк О. О. К.: Видавництво ТОВ «НПВ «Інтерсервіс», 2012. 212 с.

Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: дис. доктора юрид. наук : 12.00.08 / Хавронюк Микола Іванович. К., 2007. 557 с.

Шепітько М. В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве показання [Текст]: монографія / М. В. Шепітько; за ред. проф. В. І. Борисова; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т вивч. пробл. злочинності. Х. : Апостіль, 2012. 258 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua

Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>

Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>

Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>

Сайт «Бібліотека юриста» <http://www.lawbook.by.ru/>

Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>

Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclg.gov.ua/>

Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>

Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету <http://www.law.yale.edu/library>